

NĚKTERÉ PROBLÉMY KONKURSNIHO ŘÍZENÍ V ZEMĚDĚLSTVÍ

J. Polachová

Došlo: 15. prosince 2004

Abstract

POLACHOVÁ, J.: *The some problems of bankruptcy proceedings in agriculture*. Acta univ. agric. et silvic. Mendel. Brun., 2005, LIII, No. 3, pp. 163-170

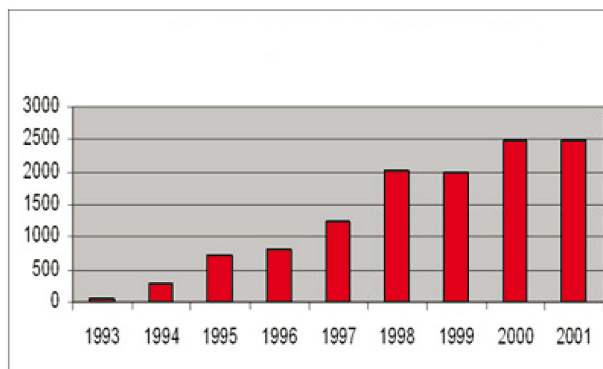
The problems discovered in the process of obtaining experiences from the application of the Bankruptcy Act, No. 328/1991 Gazette in the Czech Republic are of very specific nature in some fields of the economy and especially in the agriculture. The paper deals with problems connected with the property denominated as inventory of bankruptcy estate when bringing an action before courts. Further on, it deals with relationship between the property in bankruptcy estate and claims from proprietary restitution brought against this property according to the Property Restitution Act, No. 403/1990 Gazette, especially in agriculture.

inventory of bankruptcy estate, bankruptcy administrator, bankruptcy creditors, action for withdraw an items from the bankrupt's assets, restitution, bankruptcy proceedings

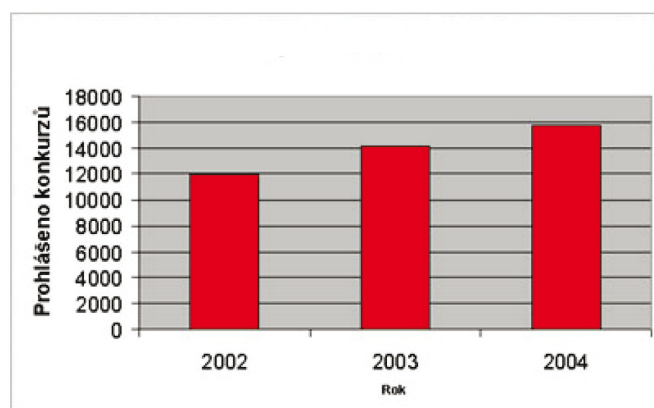
Konkurs a vyrovnání se postupem času staly již zcela běžným ekonomickým jevem. Zákon o konkursu a vyrovnání zavádí do našeho právního řádu instituty, které se uplatňují ve všech sférách ekonomiky, především pak ve sféře výrobní a obchodní. Neměla by však zůstat opomenuta problematika konkursního řízení a jeho určitá specifika v zemědělství.

Základem současné právní úpravy konkursního

řízení v České republice je zákon č. 328/1991 Sb., o konkursu a vyrovnání, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „ZKV“). S rostoucím počtem zahájených konkursních řízení však současně vzrůstá i množství výkladových problémů plynoucích z nedokonalosti tohoto zákona. Počet prohlášených konkursů je zřejmý z následujících grafů (www.ravys.cz).

1: Vývoj počtu prohlášených konkursů v letech 1993–2001

2: Počty prohlášených konkursů

Celý zákon č. 328/1991 Sb., o konkursu a vyrovnání, prošel za posledních třináct let své účinnosti složitým vývojem. Původní zákon byl téměř dvacetkrát novelizován, a to jak dílčími novelizacemi, tak novelizacemi, které výrazně změnily jeho obsah. Přesto se však v praxi ukazuje, že ony provedené novelizace nebyly bohužel dostatečné.

Původní znění tohoto zákona již prošlo mnoha novelizacemi, ať již přímými, jakou byla poslanecká novela roku 2000, která přinesla zásadní změny do konkursního řízení, tak dalšími nepřímými novelami technického či doplňujícího charakteru.¹

Vzhledem k tomu, že zmíněným procesem novelizací vzniklo několik legislativních nedostatků, byly tyto posléze korigovány dalšími technickými novelami, a to i v závislosti na dalších zásadních změnách, kterými se měnily související předpisy jako je občanský zákoník, obchodní zákoník, občanský soudní řád, atd.

Za zmínku stojí především novelizace s účinností od 1. 6. 1996, provedená zákonem č. 94/1996 Sb., která vyřešila řadu nedokonalostí a výkladových problémů ZKV, a dále pak i rozsahem nejvýznamnější novelizace, uskutečněná zákonem č. 105/2000 Sb., která nabyla účinnosti dne 1. 5. 2000. Ani tato novela však neodstranila všechny výkladově sporné otázky konkursního řízení. Vedle problémů, které se již projevily v soudní praxi, a které i nadále přetrvávají, se v souvislosti s posledními novelizacemi ZKV stále objevují mnohé další interpretační obtíže.

Uvedené problémy by snad bylo možno řešit přijetím nové právní úpravy konkursního a vyrovná-

cího řízení. Návrh na změnu konkursního práva byl již předložen poslanecké sněmovně parlamentu ČR. Uvedený návrh však nezavádí a nepřináší novou podobu konkursního práva jako takovou, ale jedná se o velmi podstatnou a rozsáhlou novelizaci ZKV. Tento návrh je reakcí na dlouhodobě neutěšený stav, který existuje v oblasti konkursního řízení. Není však rekonfigurací této oblasti právní úpravy, ale je pouze právním návrhem, který má odstranit a doplnit ZKV a do určité míry též harmonizovat některé prvky z komunitárního práva, které s konkursem a vyrovnáním souvisí. Také z důvodu harmonizace konkursního práva s právem ES byla vypracována novela platného zákona o konkursu a vyrovnání, ve které jsou plně respektovány požadavky Evropské unie na tuto právní úpravu.

Hlavním cílem předložené novely tohoto návrhu je zvýšit účinnost konkursního práva a posílit postavení věřitele a současně také dosáhnout co nejrychlejší harmonizace českého konkursního práva s právem ES.

Uvedený návrh novelizace se však nezabývá otázkou konkursního řízení ve vztahu k zemědělství. Navrhovaná novelizace se nikterak nedotýká ustanovení ZKV s touto problematikou související. Nutno však podotknout, že dosud zdánlivě nejsou vyřešeny všechny problémy konkursního řízení ve vztahu k zemědělství.

A tak i nadále zůstává, snad jediným omezením ZKV ve vztahu k zemědělství, nedotčené ustanovení § 67c ZKV o podnikatelích v zemědělské výrobě, které deklaruje jedinou překážku, která brání prohlá-

¹ Přehled novelizací zákona č. 328/1991 Sb., o konkursu a vyrovnání: zákon č. 122/1993 Sb., zákon č. 42/1994 Sb., zákon č. 74/1994 Sb., zákon č. 117/1994 Sb., zákon č. 156/1994 Sb., zákon č. 224/1994 Sb., zákon č. 84/1995 Sb., zákon č. 94/1996 Sb., zákon č. 151/1997 Sb., zákon č. 12/1998 Sb., zákon č. 27/2000 Sb., zákon č. 30/2000 Sb., zákon č. 105/2000 Sb., zákon č. 214/2000 Sb., zákon č. 368/2000 Sb., zákon č. 370/2000 Sb., zákon č. 120/2001 Sb., zákon č. 125/2002 Sb., nálezu Ústavního soudu vyhlášeného pod č. 403/2002 Sb., nálezu Ústavního soudu vyhlášeného pod č. 101/2003 Sb. a nálezu Ústavního soudu vyhlášeného pod č. 210/2003 Sb.

šení konkursu na subjekt, jehož převážným předmětem činnosti je zemědělská prvovýroba. Dle tohoto ustanovení tak nelze v období od 1. dubna do 30. září na tento subjekt prohlásit konkurs, poněvadž hospodaření zemědělské prvovýroby je zatíženo převážně náklady, které souvisejí s vegetačním obdobím v zemědělství. V tomto období by nebylo možné s určitostí prokázat splnění podmínek úpadku, poněvadž by se mohlo jednat jen o přechodnou nepříznivou ekonomickou situaci subjektu. Uvedená překážka prohlášení konkursu se týká právnické nebo fyzické osoby, která provozuje zemědělskou prvovýrobu. Pojem zemědělská prvovýroba je pro účely zákona o konkursu a vyrovnání definován v § 67 c odst. 2 ZKV. Pochybnosti mohou vznikat ohledně tohoto, jak posuzovat zemědělskou prvovýrobu jako převážný předmět činnosti. Za převážný předmět činnosti bude možné zemědělskou prvovýrobu považovat jednak podle kvantitativního hlediska podílu na celkové činnosti anebo podle zisků, které přináší.²

Jak už bylo výše zmíněno, konkursní řízení jako takové má svá určitá specifika. O to více je problematické řešení situace konkursního řízení ve vztahu k zemědělství. Problémy konkursního řízení jsou zde ještě znásobeny zcela specifickým přístupem k tomuto druhu podnikatelské činnosti, ať již se jedná o samostatně hospodařícího rolníka, či zemědělské družstvo nebo některou formu obchodní společnosti.

Na podnikatelské subjekty v zemědělství jsou pak kladeny nároky, nejen v ekonomické sféře, kde se při svém hospodaření potýkají s řadou problémů, které souvisejí s aktuální ekonomickou situací, ale významným problémem je i řešení situací způsobených přírodními vlivy. V nemalé míře je to také řada nároků, které již přímo, či nepřímo souvisejí s měnící se legislativou, a tím i změnou souvisejících norem a předpisů způsobenou harmonizací práva České republiky s právem Evropských společenství, v rámci vstupu České republiky do Evropské Unie.

Téměř každé zemědělské družstvo bylo během své existence ovlivněno procesem restituce a transformace zemědělského majetku, který v nemalé míře přináší všem zúčastněným subjektům notné potíže.

Subjekty dotčené a zainteresované na restitučním a transformačním procesu se setkávaly s problematikou speciální restituční a transformační normy, ať už se jednalo o povinné či oprávněné osoby, tak i správní orgány a soudy, které se při rozhodování četného množství velmi složitých sporů snažily o sjednocování rozhodovací praxe. Zákon č. 229/1991 Sb., o úpra-

vě vlastnických vztahů k půdě a jinému zemědělskému majetku (dále zákon o půdě), byl novelizován zákonem č. 183/1993 Sb., který do jisté míry zpružnil převádění restitučních a transformačních nároků.

Jedním z úskalí poskytování restitučních náhrad je však možnost smluvního převedení pohledávky. Právní režim ustanovení § 33a zákona o půdě je režimem zvláštním ve vztahu k obecným ustanovením občanského zákoníku, která upravují změny v osobě věřitele na základě smluvního postoupení pohledávky jinému subjektu. V případě, že nároky byly převedeny na základě smluvního postoupení pohledávky např. v závislosti na ustanovení § 524 občanského zákoníku, dochází ke změně osoby věřitele. Dle ustanovení § 33a odst. 1 zákona o půdě jsou veškeré nároky na poskytnutí náhrad pohledávkami, které lze smluvně převádět na jiné osoby. Nabyvatel takto převedené pohledávky má i nadále postavení oprávněné osoby podle zákona o půdě. Dle výše uvedeného předpisu má nabyvatel postoupené pohledávky postavení oprávněné osoby, ať již se jedná o osobu fyzickou či právnickou. Tuto právně významnou skutečnost je třeba respektovat i v případných souvislostech s dalšími jinými spory, v kterých bude mít důležitý právní význam, zda nabyvatel převedené pohledávky neztratil postavení oprávněné osoby. Pokud by nabyvatel převedené pohledávky pozbyl postavení oprávněné osoby podle zákona o půdě, již by se na něj totiž nevztahoval právní režim dle ustanovení § 68 ZKV a jeho restituční majetek by mohl být na základě těchto skutečností zařazen do soupisu konkursního podstaty. Zůstává otázkou, zda tento právní postup zajišťuje dostatečnou právní objektivitu posuzování restitučních nároků ve vztahu ke konkursnímu řízení.

V praxi docházelo ve velkém rozsahu k převádění majetkových podílů na fyzické nebo právnické osoby provozující zemědělskou výrobu. Právě problémy spojené s převoditelností a splatností těchto pohledávek přinášely v praxi řadu výkladových otázek. Zemědělská družstva v postavení dlužníků nejsou ve většině případů schopna do stanovené doby transformační podíly vypořádat. Pokud by družstva uplynutím lhůty, kdy se stanou tyto pohledávky dospělými, nebyla schopna tyto nároky vypořádat, musela by většina těchto subjektů na sebe podat návrh na konkurs nebo vyrovnání, či vstoupit do likvidace.

Ekonomická situace, při níž se subjekt svým hospodařením dostane do role dlužníka – úpadce, a která splňuje podmínky úpadku dle ZKV³, ať již z důvodů insolvence, nebo předlužení, je jednou z příčin, jak se

² (Zoulík, F.: Zákon o konkursu a vyrovnání, komentář, Praha, C. H. Beck 1994, s. 225, ISBN 80-7049-077-2).

³ ustanovení § 1 zákona č. 328/1991 Sb., o konkursu a vyrovnání ve znění pozdějších předpisů

může zemědělské družstvo setkat s konkursním řízením.

Zemědělské družstvo může být zainteresováno do konkursního řízení také v postavení věřitele nebo také jako třetí osoba v souvislosti s konkursním řízením. V postavení třetích osob se tak může subjekt ocitnout, pokud tak stanoví ZKV, v tom případě, že byl dlužníkův právní úkon prohlášen za neúčinný nebo odporovatelný a na tomto základě může také dojít k zařazení majetku třetích osob do soupisu konkursní podstaty. Jakmile je věc, právo, či jiná majetková hodnota zapsána do soupisu, nesmí, dle ustanovení ZKV, s tímto majetkem nakládat nikdo jiný, jen správce konkursní podstaty nebo osoba, jíž k tomu dal správce souhlas. Soud poté uloží tomu, kdo uplatňuje, že věc neměla být do soupisu zařazena, aby v určené lhůtě podal vylučovací žalobu. Tato žaloba na vyloučení věci z konkursní podstaty směřuje proti správci a v případě, že není podána ve lhůtě stanovené soudem, má se za to, že věc, právo nebo jiná majetková hodnota byla do soupisu konkursní podstaty zapsána oprávněně.

Úskalí konkursního řízení ve vztahu k zemědělství může pak obzvláště spočívat v tomto zařazování zemědělského majetku do soupisu konkursní podstaty, v omezení práv a povinností následně vyplývajících z těchto právních skutečností.

Mezi hlavní činnosti správce konkursní podstaty patří soupis konkursní podstaty majetku úpadce. Správce konkursní podstaty sepiše do soupisu konkursní podstaty veškeré věci, práva či jiné majetkové hodnoty, které podléhají konkursu. Jedná se nejen o položky, které souvisejí s majetkem úpadce v době prohlášení konkursu, ale i o takové, které jsou ve vlastnictví třetích osob. Výklad ZKV, před již výše uvedenými novelami, umožňoval takové jednání dlužníka, kterým byli věřitelé mnohdy zkracováni na svých právech. Těmito rozsáhlými novelami ZKV v průběhu roku 2000 došlo k omezení dlužníka v určitých právních úkonech a k rozšíření výčtu důvodů zákonné neúčinnosti a odporovatelnosti právních úkonů dlužníka. V souvislosti se změnami, jež tato rozsáhlá novelizace přinesla, se mění i přístup správce k zařazení majetku do soupisu konkursní podstaty. Správci konkursní podstaty je dle § 19 odst. 1 ZKV dáno právo zařadit určitý majetek do soupisu konkursní podstaty i v těch případech, kdy má pochybnosti o tom, zda má být do soupisu zařazen. Současně je ovšem povinen, u takto zařazené položky, učinit v soupisu poznámku o nárocích, které zpochybňují zařazení věci do soupisu konkursní podstaty a zároveň oznámit její zapsání do soupisu vlastníkovi nebo jiné osobě, která s nimi nakládá.

Dle § 19 odst. 2 ZKV soud následně uloží tomu, kdo uplatňuje, že tato věc, právo nebo jiná majetková hodnota byla do soupisu pojata neoprávněně, aby podal žalobu. Tato vylučovací (excindační) žaloba musí být podána ve lhůtě, kterou svým usnesením určil soud. Judikatura se však dosud nesjednotila v názoru, zda se jedná o lhůtu hmotně právní, či procesně právní. V případě, že by se jednalo o lhůtu hmotně právní, poslední den lhůty, kterou stanovil soud, musí být vylučovací žaloba doručena konkursnímu soudu, čímž je v souladu s ustanovením § 82 občanského soudního řádu (dále OSŘ) zahájeno řízení o této žalobě, jinak by žaloba musela být zamítnuta jako opožděná.

Pasivně legitimovaným subjektem v tomto incidenčním sporu je správce konkursní podstaty. Subjekt, jenž uplatňuje své nároky by měl v této žalobě, kromě obecných náležitostí vyžadovaných OSŘ, uvést a řádně doložit svou aktivní legitimaci.

Uplatnění námitky žalobcem proti sepsání věci, práva nebo jiné majetkové hodnoty do soupisu konkursní podstaty tvoří základ návrhu žaloby na vyřazení věci z konkursní podstaty, kde vlastním petitem žaloby je povinnost žalovaného vyloučit věci, práva nebo jiné majetkové hodnoty z konkursní podstaty.

Soupis konkursní podstaty je listinou, která správce opravňuje ke zpeněžení sepsaného majetku. Věc, právo nebo jiná majetková hodnota do tohoto soupisu zapsaná zakládá správci konkursní podstaty právo s ní disponovat. Správce může s touto věcí potřebným způsobem nakládat, nesmí ji však zpeněžit do uplynutí lhůty k podání excindační žaloby. V případě podání vylučovací žaloby pak do pravomocného skončení řízení o ní. Výjimka je dána pouze v tom případě, že by správce svým jednáním odvracel hrozící škodu na majetku, který je předmětem žaloby.⁴

V takovém případě, kdy věc, právo nebo jiná majetková hodnota, která je předmětem excindační žaloby musí být zpeněžena, bude výtěžek ze zpeněžení tohoto majetku až do pravomocného skončení sporu uložen.

Pokud rozhodne konkursní soud o povinnosti správce vyloučit zapsanou věc z konkursní podstaty, potom musí vlastník této věci uplatnit svoje právo přímo vůči úpadci a na něm pak požadovat, aby danou věc vydal. V takové situaci, kdy by přesto nedošlo k vydání věci, by dalším krokem pravděpodobně byla žaloba na vydání věci. Příslušnost soudu k projednání a rozhodnutí dané věci by se v tomto případě pak již neodvíjela od konkursního řízení, a poněvadž se již nejedná o spor vyvolaný konkursem, není daná příslušnost soudu striktně vymezena tak jako u sporů incidenčních, u kterých se daná příslušnost soudu odvíjí od prohlášených konkursů.

⁴ Může se jednat především o zboží s omezenou dobou trvanlivosti, či jiné bezprostřední objektivně hrozící vážné poškození, či znehodnocení věci.

Současně s právem disponovat s majetkem sepsaným v soupisu konkursní podstaty, vzniká správci i povinnost daný majetek spravovat a také další povinnosti, které vyplývají z vlastnického práva k majetku. Dále do konkursní podstaty patří i užitky plynoucí z práva, věci nebo jiné majetkové hodnoty zapsané do soupisu konkursní podstaty. Pokud se prokáže, že správce při soupisu konkursní podstaty nejednal v dobré víře a zařadil do soupisu majetek, o kterém věděl, že k němu má oprávněné právo jiný subjekt, musí navrátit i užitky, které plynuly do konkursní podstaty následkem této dispozice s majetkem.

Do soupisu konkursní podstaty mohou být zapsána i práva, věci nebo jiné majetkové hodnoty, rozhodne-li správce, že práva k nim nabytá třetí osoba neúčinným nebo odporovatelným právním úkonem dlužníka. Neúčinnost a odporovatelnost právních úkonů je specifikována v § 15 a § 16 ZKV s příslušným odkazem na ustanovení § 42a občanského zákoníku. Majetek nebo věc, o kterou byla takovýmto právním úkonem konkursní podstata zkrácena, musí být do podstaty vrácena, a není-li to možné, musí být poskytnuta peněžitá náhrada v hodnotě, kterou měla v době, kdy k neúčinnému či odporovatelnému právnímu úkonu došlo.

Výše uvedená pravidla pro zařazování majetku do soupisu konkursní podstaty mají svá specifika ve vztahu k zemědělství, a to převážně v případě restitučních a transformačních nároků. V souvislosti s tím, že do soupisu konkursní podstaty může být zahrnuta věc, právo a nebo jiná hodnota, ke které uplatňuje nárok jiná osoba, řeší ZKV i problematiku restitučních nároků. Ustanovení § 68 ZKV řeší vztah mezi majetkem, který podléhá konkursu, a majetkem, kterého bylo nabyto dle zákonů upravujících zmírnění některých majetkových křivd.⁵ Mají-li oprávněné osoby nárok na plnění, stávají se přednostními věřiteli a tyto jejich pohledávky se uspokojují jako pohledávky první třídy. Do soupisu konkursní podstaty se zařazuje jen ten majetek, ohledně kterého nebyl uplatněn restituční nárok v zákonem stanovených lhůtách. Stejně tak bude do soupisu konkursní podstaty zařazen majetek, pokud tyto nároky byly jako takové již dříve zamítnuty. Do soupisu konkursní podstaty bude také zahrnut majetek, který by sice mohl podléhat restituci, ale restituční nárok nebyl uplatněn ve stanovené lhůtě. Pokud však uplatnění tohoto nároku splňovalo zákonem stanovené lhůty a má podle výše uvedených zákonů dojít k vydání věci, nemůže být tento majetek do konkursní podstaty zařazen. Přesto se v praxi můžeme setkat s případy, že i přes oprávněný a včas uplatněný restituční

nárok dojde k zapsání věci, práva nebo jiné hodnoty do soupisu konkursní podstaty. V tomto případě nezbyvá nic jiného než aby subjekt, který byl dotčeným postupem správce zkrácen na svých právech, uplatnil svá práva prostřednictvím soudu a formou vylučovací žaloby se domohl nápravy.

V tomto incidenčním sporu bude z hlediska procesního postupu velmi důležité to, zda měl postupitel – původní věřitel postavení oprávněné osoby a zda smluvním převedením pohledávky nedošlo ke ztrátě titulu postavení oprávněné osoby. Pokud by nabyvatel převedené pohledávky ztratil postavení oprávněné osoby podle zákona o půdě, nevztahuje se na něj již právní režim dle ustanovení § 68 ZKV a věc zahrnutá do soupisu konkursní podstaty by byla do soupisu zařazena oprávněně.

V souvislosti s tímto problémem je nutné zvážit, zda právní režim zajišťuje dostatečnou právní objektivitu posuzování nároků plynoucích z restituční povahy ve vztahu ke konkursnímu řízení.

Problematika a úskalí prolínání restitučních a transformačních nároků s konkursním řízením v souvislosti se zařazením uplatněných nároků do soupisu konkursní podstaty by mohla být demonstrována na konkrétním případě.

Zemědělské družstvo v roce 1992 přiznalo majetkové podíly oprávněných osob na transformovaném ZD. Na základě „Smlouvy o postoupení pohledávky podle § 524 a násl. občanského zákoníku“ došlo v roce 2000 k převedení pohledávky. Postupitel – původní věřitel (fyzická osoba) je ve vztahu k dlužníkovi – osobě povinné (transformované ZD) v postavení oprávněné osoby a věřitele z titulu své pohledávky, spočívající v nevypořádaném nároku na vydání majetkového podílu podle zákona č. 42/1992 Sb. Postupníkem se stalo nově založené zemědělské družstvo. Převedením pohledávky nedošlo ke změně celkového obsahu pohledávky, který se v souvislosti se změnou věřitele nemění a pohledávka se převádí ze všemi právy a nároky, které s ní souvisejí. Novému věřiteli – postupníkovi – novému zemědělskému družstvu, tedy zůstalo postavení oprávněné osoby. Tomuto novému věřiteli – postupníkovi – byl majetek vydán na základě „Dohody o vydání věci“ a nemovitosti na základě „Smlouvy o převodu vlastnictví nemovitostí“ zaregistrované na příslušném katastrálním úřadě.

K tomuto postoupení a tedy i následnému vydání věci a převodu nemovitostí došlo v době, kdy na osobu povinnou byl podán návrh na konkurs, konkurs byl prohlášen po šesti měsících po tomto převodu.

Správce tyto smlouvy označil za neúčinné, s odka-

⁵ zejména zákon č. 403/1990 Sb., o zmírnění následků některých majetkových křivd, ve znění pozdějších předpisů, podle zákona č. 458/1990 Sb. a č. 137/1991 Sb., zákon č. 87/1991 Sb., o mimosoudních rehabilitacích, zákon č. 229/1991 Sb., o úpravě vlastnických vztahů k půdě a jinému zemědělskému majetku

zem na § 15 ZKV, a zařadil je do soupisu konkursní podstaty. Dle ustanovení § 68 odst. 1 ZKV, věci, které mají být vydány oprávněným osobám, podle zákonů upravujících zmírnění některých majetkových křivd, se zahrnují do podstaty pouze tehdy, jestliže nároky nebyly v zákonem stanovených lhůtách uplatněny nebo byly zamítnuty, vzhledem k tomu, že tyto nároky byly uplatněny včas a již výše zmíněným postoupením pohledávky neztratilo nové zemědělské družstvo postavení oprávněné osoby, neměl být tento majetek, který je nesporně restituční povahy, zahrnut do podstaty.

V tomto případě se evidentně nejednalo o postavení oprávněné osoby ve smyslu tzv. nositele pohledávek, na kterého by se vztahovalo ustanovení § 68 ZKV odst. 2, kdy nositelé pohledávek na náhradu podle předpisů uvedených v odst. 1 jsou přednostními věřiteli a tyto jejich pohledávky se uspokojují jako pohledávky první třídy. Mají-li osoby oprávněné nárok na plnění, stávají se přednostními věřiteli a tyto jejich pohledávky se uspokojují jako pohledávky první třídy.

V souladu s ustanovením ZKV byla podána vylučovací žaloba, avšak do skončení sporu má právo nakládat s majetkem pouze správce konkursní podstaty. Nové ZD se tak octlo v situaci, kdy může jen vyčkávat než dojde k projednání celého sporu před soudem.

Uplatňování ZKV v praxi s sebou přináší stále nové a nové problémy, které jsou většinou dosti specifické v jednotlivých oblastech ekonomické sféry. Zdárné uplatňování ZKV v praxi závisí ve velké míře také na subjektech, které jsou na dané problematice zainteresovány.

Subjekty, kterých se tyto právní problémy dotýkají, mnohdy zápolí s nepřehledností často roztržitě právní úpravy, obzvláště pokud se problém týká restitucí zemědělského majetku.

Z praxe je jasné patrné, že vypořádávání restitučních a transformačních nároků s sebou stále přináší nové skutečnosti a praktické problémy. Při poskytování restitučních a transformačních náhrad a uplatňování nároků často dochází ke smluvnímu postoupení pohledávky a tím ke změně osoby věřitele, čímž se daná problematika ještě více komplikuje. V konkursním řízení pak, na základě takto učiněných právních úkonů, vznikají zbytečné průtahy a další soudní spory, které souvisejí s rozporovaným zařazením majetku restituční povahy do soupisu konkursní podstaty.

Problematika vztahu k restitučním nárokům je částečně ošetřena v ustanoveních ZKV, ale samotný obtížný postup při vypořádávání těchto nároků již tak dosti složitě konkursní řízení ještě více komplikuje.

Komplikace při uplatňování restitučních nároků se ještě násobí, pokud dojde k zařazení tohoto majetku do soupisu konkursní podstaty. Spory o tyto nároky restituční povahy ve vztahu ke konkursnímu řízení jsou mnohdy řešeny vylučovacími žalobami, čímž se ještě zvyšuje počet sporů vyvolaných konkursním řízením.

Tyto incidenční spory velmi často protahují a zdržují celé konkursní řízení. Vlivem narůstajícího počtu incidenčních sporů tak pozbývá celé konkursní řízení na efektivnosti, dochází ke zbytečným odkladům a průtahům, které zdržují celé konkursní řízení.

SOUHRN

Problémy, které přináší praktické zkušenosti při uplatňování zákona č. 328/1991 Sb., o konkursu a vyrovnání, jsou zcela specifické povahy v některých konkrétních oblastech ekonomiky, zejména pak v zemědělství. V příspěvku je analyzována problematika zařazení majetku do soupisu konkursní podstaty ve vztahu k uplatnění práva formou vylučovacích žalob. Dále jsou analyzovány vztahy související se zařazením majetku do soupisu konkursní podstaty a současná návaznost na vztahy k nárokům restituční povahy dle zákona č. 403/1990 Sb., o zmírnění následků některých majetkových křivd, ve znění pozdějších předpisů.

soupis konkursní podstaty, správce konkursní podstaty, věřitel, vylučovací (excindační) žaloba, restituce, konkursní řízení

LITERATURA

- ZOULÍK, F.: Zákon o konkursu a vyrovnání- komentář
 BECK, C. H.: SEVT, Praha 1994, ISBN 80-7049-077-2
 ZELENKA, J.: Zákon o konkursu a vyrovnání Linde Praha 2000, ISBN 80-7201-238-X
 PRŮCHOVÁ, I.: Restituce majetku podle zákona o půdě C. H. Beck, SEVT, Praha 1997, ISBN 80-7179-110-5
 KOZEL, R.: Problémy konkursního řízení a jejich řešení Linde Praha 2001, ISBN 80-7201-290-8
 SCHELLEOVÁ, I.: Konkursní a vyrovnávací řízení. JURIDICA BRUNENSIA, Brno 1995, ISBN 80-85964-01-5
 ZELENKA, J., MARŠÍKOVÁ, J.: Zákon o konkursu a vyrovnání a předpisy související, Linde Praha 2002

Address

Ing. Jana Polachová, Ústav managementu, Mendelova zemědělská a lesnická univerzita v Brně, Zemědělská 1,
602 00 Brno, Česká republika, e-mail: polachova@jpb-group.cz

